

# Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

**Cena** Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/I. Poštni predal št. 345. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

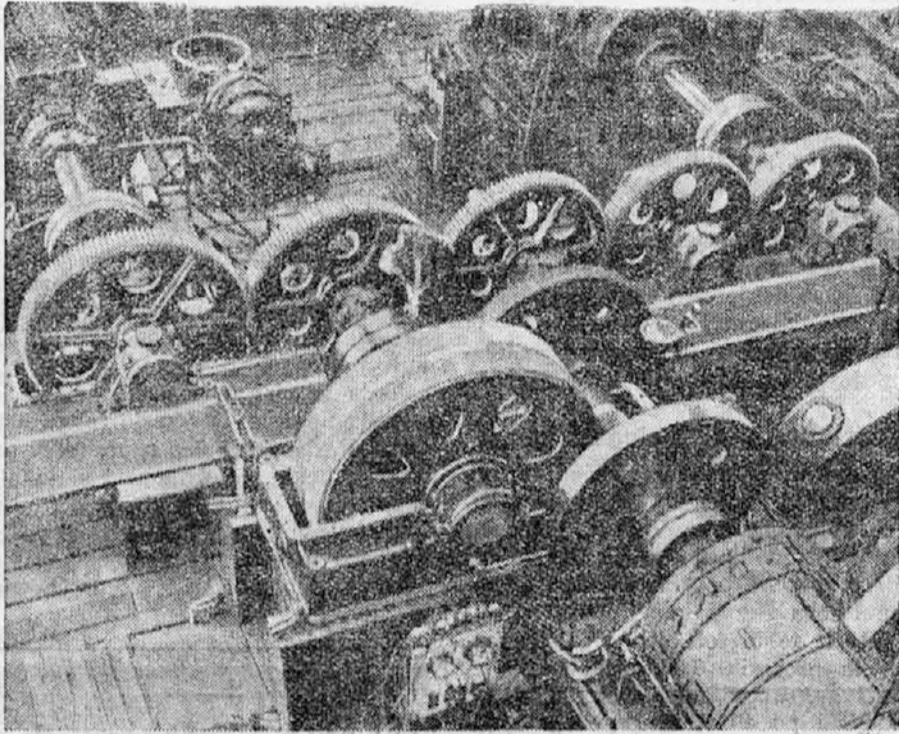
Ljubljana, 25. januarja 1934

Naročnina za četrlet 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Štev. 4.  
Leto VI

## Stroj nas ubija!

**Nekoč je stroj služil človeku, danes pa je človek njegov suženj. - Kam to vodi? - Ali nas bodo »tehnokrati« rešili?**



Orjak iz jekla in železa: Moderna naprava za prenos energije

Orjaška jeklena pošast, strahotna kadar počiva, še strašnejša, kadar neusmiljeno melje, vrti in hrumi — takšen je moderni stroj: tiran nad človekom, ki mu streže, njegov večni sovrag, ki mu ne jemlje samo kruha, temveč tudi neprestano preži, kako bi ga strl in zmrvil...

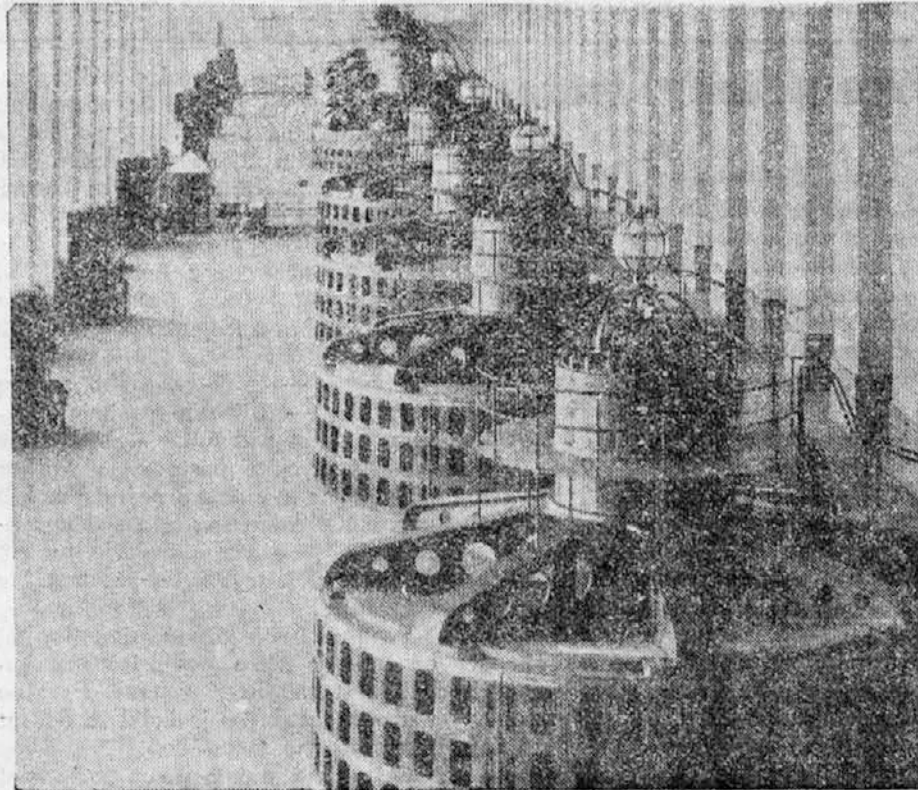
Ko je človek pred tisočletji izumil prvi stroj, je bila njegova naloga samo, da mu pomaga in mu slajša njegovo delo. Ni mu jemal dela, naj je že zemljo obdeloval ali si pa hišo gradil, samo pomagal mu je. Vzlic strojem je zemlja takrat imela ne samo prostora za vse, nego tudi dela! In danes?

Ko se je človek začel posluževati stroja, je odrasel možki zmlzel z ročnim mlinom kakih 200—300 kg moke na dan. Iz prvotne preproste naprave, sestojee iz dveh ploskih kamnov, se je v teku stoletij razvil moderni velemlin, kakršnega imajo n. pr. v Čikagu v Ameriki ali Sydneyu v Avstraliji. Pri tem mlinu opravlja človek 20.000 krat toliko kakor njegov praded: 6 milijonov kg na dan! 20.000 ljudi bi imelo dela, da ni tega fantastičnega stroja! 20.000 ljudi je brez kruha, ker so izumitelji in inženjerji zgradili ta avtomat v tolikšni popolnosti, 20.000 ljudi žre ta stroj. In koliko je njegovih vrstnikov na svetu... Ali se potem smemo še čuditi, da divja nezaposlenost huje kakor nekoč kuga, lakota in vojna skupaj?

Voda ustvarja nezaposlenost: 31.000 k. s. iz reke Tenesey (USA) pretvarjajo ti stroji v električni tok

Nekje v Združenih državah so postavili turbino, ki proizvaja za 300 tisoč konjskih sil energije. Neki gospodarstvenik je izračunal, da napravi ta turbina sama, če dela le 8 ur na dan, toliko kakor 3 milijoni ljudi. Ker pa rohni neprestano noč in dan, napravi toliko kakor 9 milijonov (reci devet milijonov!) ljudi...

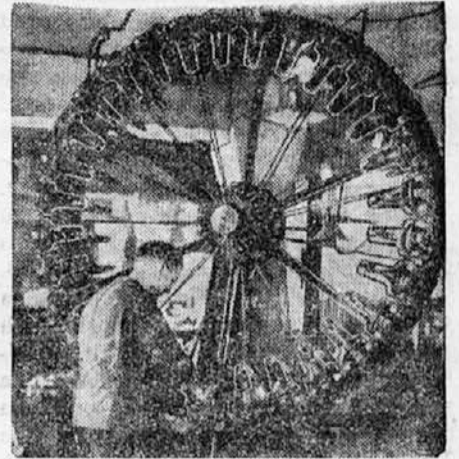
Stroj nas žre, stroj nas ubija! Jemlje nam kruh, jemlje nam delo. Počasni, a neusmiljeno nas ubija in brez



moči smo nasproti njemu. Ubija nas pa še v drugem pogledu doslovno: 50.000 ljudi ubije stroj na leto samo v civiliziranih državah! In skoraj 2 milijona ljudi na leto pohabi, da niso več zmožni za delo! Postali smo njegov hlapec in suženj, ki nas izmzgava in vrže na smeti, kadar se nas naveliča, ki nas zmrvil, kadar se mu zahoče.

Kje je napaka v računu? Zakaj, nekje mora biti, ni vrag — ko smo si vendar izumili stroj zato, da nam bo pomagal, ne pa da nas ubija!

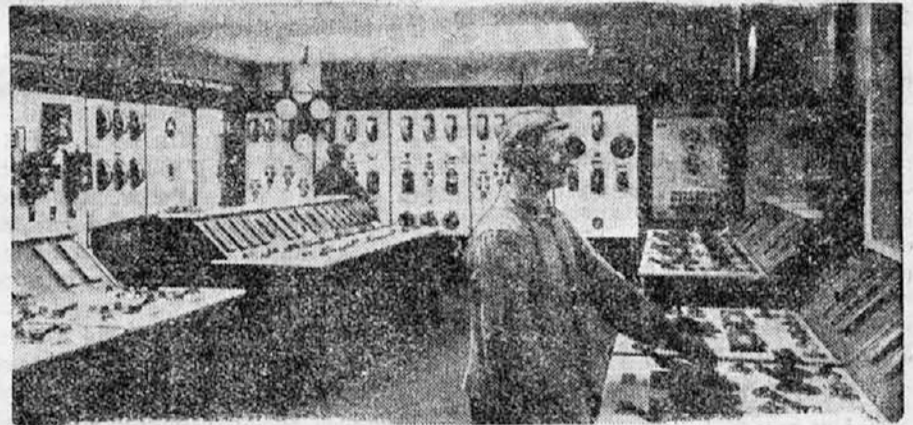
»Tehnokrati« trde, da nam je tehnični razvoj zrasel čez glavo; moral bi bil biti počasnejši. Potem ne bi bili danes na tem, da ne vemo, kje naj dobimo dela za 100 milijonov nezaposlenih, kje naj vzamemo kruha zanje. Tehnokrati hočejo nastopiti proti stroju, ne da bi ga razbili in uničili (tudi to bi nekateri hoteli), temveč da bi spravili njegov efekt v pravo razmerje z obstoječimi delovnimi močmi. Zato naj bi po njihovem



30 delavcev nadomešča ta stroj za poljenje steklenic

vsak delavec v bodoče delal samo štiri dni na teden in samo po štiri ure na dan — pri polni mezdi! Namestu, da bi imela tovarna denimo samo tri strojnike, kurjače itd., ki bi delali 96 ur v štirinajstih dneh, bi jih morala vzeti v službo 9, ki bi delali samo po 32 ur v štirinajstih dneh. Seveda pri isti plači kakor danes!

Ze ta poslednji stavek kaže, da bo zahteva tehokratov ostala utopijska vse dolje, dokler bo svet bolehal za boleznijo, ki ji pravimo svetovna gospodarska kriza. Takšne eksperi-



200.000 k. s. in ena sam človek: stikalna naprava moderne elektrarne

mente bi si smeli dovoliti, če nečemo narodnega gospodarstva zadeti na smrt, samo v »dobrih« časih, v dobi gospodarskega blagostanja. Ostane torej še druga pot, druga skrajnost: razbitje vseh strojev, ki so količkaj nadomestljivi. To stremljenje se kaže na primer v Kanadi, Avstraliji in nekaterih drugih angleških kolonijah — povsod tam, kjer se je industrija v zadnjih letih preveč razvila.

Eno je gotovo: razbitje stroja bi bilo samo otročje maščevanje, toda do cilja le ne bi privedlo. Pravilna bi bila le srednja pot: nekatere stroje postaviti v kot, da pride ročno delo bolj do veljave, delovni čas pa smotreno znižati, da pride vsaj del nezaposlenih do dela. Ali bi se zvišani izdatki za mezde dali spraviti v sklad z dohodki, ostane slej ko prej veliko vprašanje. Dokler to ne bo rešeno, bo tudi strašni problem stroja, ki ubija, ostal na mrtvi točki, kjer je danes običaj, in človek bo moral še dalje delati tlako jekleni pošasti.



# Predhodnik Sergija Stavijskega

*Dr. Cornelius Hertz, glavni povzročitelj panamske afere. — Človek, ki je „kupoval“ parlamentarce. — Največji pustolovec 19. stoletja*

Afera Stavijskega, veliki finančno-politični skandal na Francoskem, nas nehote spomni panamske afere pred dobrim polstoletjem. Takrat so nasprotniki francoske republike prerokovali državni polom, toda Francozi so kar čez noč preboleli panamsko afero. Prav gotovo bo tudi afera Stavijskega kmalu zapisana pozabljenju.

Med obema aferama je mnogo sličnega, kajti v obeh primerih so hudo kompromitirani visoki politiki. Takrat in zdaj je oškropila umazana gnojnica posamezne osebnosti vseh političnih strank, vladnih in opozicijskih. Zagonetna in nepričakovana smrt Stavijskega je na las podobna samomoru znamenitega bančnika Reinacha, ene izmed najvažnejših osebnosti panamske afere.

## Stavijski — Hertz

Največ sličnosti je med Sergijem Stavijskim in mračno osebnostjo dr. Cornelija Hertza, glavnega povzročitelja panamske afere. Zanimivo je tudi to, da nista bila ne Hertz ne Stavijski Francoza. Vse velike senzacionalne afere na Francoskem so ustvarili tujci.

Cornelius Hertz je pravzaprav največji pustolovec druge polovice XIX. stoletja. Šele Sergij Stavijski je zdaj zatemnil njegovo »tužno slavo«. — Hertz je bil Nmec. Starša sta se z njim vred leta 1848. preselila v Ameriko. On sam je študiral v New Yorku, Heidelbergu, Monakovem in na Dunaju.

Po potovanju po Nemčiji in Avstriji se je naselil v Parizu, kjer je pomagal nekemu lekarnarju, poleg tega pa nadaljeval zdravniške in kemijske študije.

Leta 1870. je služil kot dobrovoljec-zdravnik v francoski vojski in dobil tam najvišje odlikovanje častne legije. Po končani nemško-francoski vojni je odpotoval v Ameriko in dovršil zdravniški študij. Tamkaj se je bavil z vsem mogočim; izdajal je časnike, deloval pri gledališčih in opravljal finančne operacije. Uredil si je zavod za zdravljenje glavobola z električnim tokom in se na splošno posvečal študiju elektrike. Toda zmerom so šli vstric z njegovim znanstvenim zanimanjem finančni računi. Kljub vsem naporom se ni mogel v Ameriki uveljaviti, zategadelj se je vrnil v Pariz brez beliča, toda s polno vrečo drznih načrtov.

## Genijalnost pustolovca

Ko se je vrnil v Pariz, mu je bilo 32 let. Spočetka se je izdajal za Edisonovega evropskega zastopnika. — Brez muke je navezal stike z Rothschildi, po njih je dobil »zveze« s parlamentarci in lepega dne je ustanovil »Društvo za prenos električnega toka«. Leta 1881. je ustvaril v zvezi z bančnikom in milijonarjem baronom Reinachom, ravnateljem »Tempsa« Hébradom, in inž. Chabertom francoski sindikat za elektriko — sam je pa postal predsednik tega sindikata. Na svetovnem kongresu za elektriko v Parizu se mu je posrečilo postati uradni predstavnik Združenih ameriških držav. Njegovi posli so bili pestri in raz-

noliki. On je bil tisti, ki je predlagal monopoliziranje telefona, prišel je izdajati nove liste in časnike, snoval je nova podjetja, jih strnjeval v velike tvrdke in postal zdaj tu, zdaj tam predsednik. Vse mu je uspevalo, saj je bil »veliki častnik reda častne legije«.

Deset let po povratku v Pariz je bil Hertz najmočnejši človek francoskega zakulisja. Ministri so bili njegovi prijatelji, sam predsednik francoske republike je bil njegov pobratim. Hertz je zmogel vse, povsod je imel prste vmes. Znano je, da je takratni predsednik Jules Grévy vabil Hertza na svoje posestvo v goste in da je Hertz obdaroval ob vsaki priliki predsednikove vnuke, kar je Grévyjevi ženi zelo laskalo.

Hertz je bil v zvezi z vsemi političnimi strankami. General Boulanger je bil Hertzov veliki zaščitnik in ve se, da je Hertz finansiral izdajanje Clemenceaujevega časnika.

Hertz je imel po želji ministre »na skladišču«, komandante polkov, ravnatelje javnih uradov... Vabilo na zabavo pri predsedniku je priskrbel svojim ljudem, kadarkoli je hotel. Njegov vpliv je segal daleč čez meje Francoske. V Hertzovih pisarnah so bili zaposleni: sin nekega italijanskega politika, sin srbskega ministra, Clemenceaujev brat Pavel, le zveze z angleškimi politikami so še do danes zavite v kopreno, toda imeti jih je moral brez dvoma.

Takrat, ko je Charles de Lesseps, graditelj sueškega in panamskega prekopa, zašel v finančne neprilike, se je zatekel k Hertzu po pomoč. Od leta 1880. do 1888. je podjetje porabilo okoli 1200 milijonov predvojnih frankov. Zapravili so ves denar malih vlagateljev in velikih spekulativ. Zaupanje v podjetje se je majalo. Novih dohodkov ni bilo od nikoder pričakovati, razen če bi diskretno intervenirala država. In to je uredil Hertz. Podkupil je liste, podkupil poslance, visoke uradnike in še celo ministre. Prifimek »človeka, ki kupu-

je parlamentarce« mu je ostal do današnjega dne, šele zdaj je prešel na proslulega Stavijskega.

Toda Hertz je bil preveč zaupal Lessepsovim načrtom. — Panamska družba je postala insolventna. Splošen polom je bil neizogiben. Baron Reinach, eden izmed najbogatejših Hertzovih pajdašev, se je ustrlel. — Ves svet je takrat mrzlično pričakoval izhoda. Na tisoče malih ljudi — delničarjev — je prišlo na boben. Samomori so bili na dnevnem redu. Takrat, v tej peklenski atmosferi, se je vršilo najdramatičnejše zasedanje francoskega parlamenta. Ugotovilo se je, da so porabili cele tri milijone frankov zgolj za podkupovanje članov parlamenta. Loubetova vlada je morala podati ostavko.

Pričele so se preiskave. Dognali so, da so nekje čeki na vsote, porabljene v korupcijske namene. Toda ves ta dokazilni in obtežilni material je bil v rokah Cornelija Hertza.

## Hertzov beg in njegova smrt

Dr. Cornelius Hertz je medtem pobegnil čez francosko mejo in se zatekel na Angleško. Tajnost je postala javna, dokazalo se je, da je bil Hertz glavni povzročitelj vsega panamskega skandala.

Hertz je bil obsojen v štirih različnih procesih. Toda znal se je izmuzniti francoskim oblastem, ker ga Angleži po odločbi vrhovnega sodišča niso hoteli izročiti Francozom. Tako je ostal svoboden na angleških tleh.

Pred smrtjo jo je še poslednjič zagodel francoskim oblastem. Javno je ponudil francoskemu predsedniku in predsedniku najvišjega sodišča prostovoljno vrnitev vseh obtežilnih listin, ki jih je imel v svojih rokah. In vlada je res pristala.

V Bournemouthu se je sešel Hertz s francoskimi odposlanci, toda listin jim ni dal. S patetično, groteskno izjavo je sklenil Hertz svojo šašo, ki si jo je privoščil s francosko vlado.

Leta 1898. je Hertz umrl. Na Fran-

coskem so že zdavnaj pozabili nanj in tako so tudi prezrli njegovo smrt, kajti takrat je veljalo zanimanje francoskega naroda prosluli Dreyfusovi aferi.

Resnico o obsegu panamske afere bomo zvedeli šele čez sedemnajst let. Charles de Lesseps je zapustil obširne zapiske, toda njegova družina ne dovoli objavljenja. Spiski barona Reinacha so pa zloženi v 24 zavitek v pariški narodni knjižnici. Triindvajset zavitek bodo lahko odprli 1. januarja 1951., poslednji zavitek pa šele 1. januarja leta 2010.

Ti roki so določeni prav gotovo za to, da bi ne kompromitirali kogarkoli med »živimi«.

## Anekdota

V neki kriminalni drami, ki so jo z velikim uspehom dajali v Moskvi, je imel pes odkriti morilca po njegovih sledovih. Neki igralec je imel krasnega ovčarja, ki so mu zaupali to vlogo.

Pri skušnjah je šlo vse gladko. Umna žival je razumela, da mora iti čez oder in pri tem vohati nevidne sledove morilca, nato pa izginiti za kulisami.

Toda že pri prvi predstavi se je zgodila nesreča. Pes se je ravno pripravil, da pride čez oder, tedaj pa odkrije nekaj, česar poprej ni videl: šepetalčevo kabino. Jadrno jo ubere tja, pogleda noter, nato pa privzdigne nogo in —

Ubogi šepetalec tisti večer seveda ni bil več za rabo...

## Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršni vse bančne poste najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

## Dve gledališki vstopnici

### Novela

René je sedel slabovoljen za pisalno mizo, se nervozno poigraval s svinčnikom in vsak trenutek pogledal na zapestno uro. Vrnil se je bil šele pred nekaj minutami. Imel je še debelo zimsko suknjo na sebi, klubuk je bil pa vrgel na tla.

»Prav za prav bi zdaj že morala biti doma,« je zamrmral in poiskal dobro znano mu telefonsko številko.

»Da. Kdo kliče, prosim?« je vprašal srebrn glas.

»Vendar že! Jaz sem, René. Že dvakrat sem te zaman klical. Alice, sree, ali si še zmerom huda?«

»Že sobarica mi je povedala, da venomer zvoniš. Kaj naj to bo? Ali ne izprevidiš, da se mora sobarici strašno čudno zdeti, če tuj gospod v desetih minutah trikrat pozvoni? Saj bi bil lahko tudi moj mož že doma. Neverjetno si brezobziren!«

»Tak poslušaj vendar, Alice, srček!« René se je ljubeče nasmehnil njeni sliki na mizi. »Daj, pobotajva se! Obljubim ti, da bom zanesljivo že jutri odpovedal svoji novi tajnici. Saj sem jo bil vzel samo zato, ker je tako za vse porabna, ker zna tako imenitno občevati z ljudmi. Ali ni mar njena vitka postava kakor ustvarjena za sprejemanje poslovnih ljudi?«

»Dobro — če je res tako za vse porabna — Alice je poslednjo besedo nekam zategnila — in če je tako lepe vitke postave, jo pa kar obdrži; jaz ti vsekako ne mislim biti napoti. Očividno zna tudi s teboj — Alice je počakala, potem je pa porglljivo nadaljevala — »imenitno občevati.«

Se preden je René utegnil kaj odvrniti, je Alice zaprla telefon. Osupel je strmel René v nemo slušalko v svojih rokah. Ze je hotel še enkrat pozvoniti. Ne, nalašč ne!

Ozkovoljen je odložil suknjo in spel sedel za mizo. Pogled mu je obstal

na zelenem listku pod pisemskim obteževalcem. Olajšano je vzdihnil.

»Danes je torek. Do četrta se bo že potolažila; še vesela bo, da bo dobila v gledališču priložnost za spravo.«

René je spravil vstopnico v listnico in napisal odpoved svoji tajnici.

Zvečer se je Alice spomnila gledališke vstopnice. Še zmerom je bila užaljena in je zamišljeno gledala vstopnico. Zda se je odločila. Vsa vesela, da bo mogla Renéja v živo zadet, je poklicala svojo sobarico in ji podarila vstopnico.

Srdito je sedel René v petek v svoji pisarni in mislil na Alice. Le zakaj je ni bilo v gledališče? Ali jo je bil mar res tako hudo razžalil?

Takrat zazvoni telefon in ga zdrami iz misli. Ko je René spoznal Alčin glas, se mu je obraz takoj razvedril.

»Alice, srce moje — vendar že! Zakaj pa nisi snoči šla v gledališče?«



# Imenitna misel

Bern, v januarju.

Ta zgodba se vam bo nemara zdela izmišljena, toda prisežem vam, da je resnična od prve do poslednje besede.

Ze dolga desetletja je bil Edvard Linger ravnatelj čokoladne tvornice. Daleč preko švicarskih meja je bilo znano ime Lingerjevih izdelkov. Res, bilo je še mnogo večjih tvornic, toda Lingerjevi izdelki so bili sladkosnedom najbolj všeč. To so Lingerjevi prav dobro vedeli in stari gospod je bil na to od sile ponosen. — Toda splošno gospodarsko krizo so občutili tudi v Lingerjevih tvornicah. Konkurenca se je od dne do dne bolj bohotila, produkcija Lingerjevih čokoladnih tvornic je pa nazadovala, da je bilo joj.

Nenadoma, kakor solnčni žarek v temačno izbico, naročilo, velikansko naročilo iz južne Amerike! Stari ravnatelj si je ves navdušen mel roke. Tako navdušen je bil, da je še tisti dan dovolil svoji ljubljeni hčerki nakup razkošnega avtomobila, ki si ga je že tako dolgo želela.

Marion je bila staremu očetu vse; ljubil jo je bolj kakor svojo pokojno ženo. Toda že delj časa sta se oče in hčerka prav pogostoma resno sporekla, in zmerom je bil za prepir isti vzrok. Najmlajši delovodja je na vse pretege dvoril lepi šefovi hčerki in ona ga niti zavračala ni. To ni šlo očetu v račune... Stari gospod se je prav hudo razjezil, kadar je pomislil: tak mladi nepridiprav — in njegova hčerka. To bi utegnulo fantalinu dišati! Toda o tem ne more biti govora; ne, ne! Njegova hčerka, o, zanjo pač mora biti vse kdo drugi, pa ne takle nimanič...

Ko je zaskrbljeni oče tako premišljeval, so mu sporočili strašno vest. Kaj takega se še nikoli ni zgodilo v Lingerjevih tovarnah. Pri mešanju čokolade za veliko ameriško naročilo so pozabili dodati nekaj nad vse važnega: barvilo. Vsa čokolada je bila bela, ne rjava, čeprav je bil njen okus dober in fin kakor zmerom. Milijonska škoda! Kaj bo zdaj? Šef je divjal, rohnol in si pulil lase. Sam osebno je pognal odgovornega delovodjo iz tovarne. Toda kar je bilo je bilo. Pomagati se ni dalo nič več, vsa zaloga je bila za nič. Naro-

čilo za Ameriko je splavalo po vodi. Izguba bi se že še dala kako popraviti, toda sloves tovarne nikoli več... Lingerjevim tovarnam je odklenkalo, če se ne zgodi čudež.

In čudež se je zgodil! Najmlajši delovodja si je izmislil nekaj imenitnega. Kakor utopljenec bilke se je oprijel stari gospod Linger njegove ideje.

Na vsak zavojček Lingerjeve čokolade so natisnili: »Lingerjeva čokola-

## V pastirski koči straši...

Inomost, v januarju.

V neki pastirski koči so živeli dobri ljudje, delavni in spodobni. Konec novembra je pa pričelo v njihovem skromnem domu strašiti. Spočetka je bilo na vseh konceh in krajih slišati trkanje, čez čas je strgalo po vratih, pokalo v stenah, h koncu še lonci v kuhinji niso bili več varni, postelje, omare in stoli so dobili noge, romali so iz sobe v sobo, iz podstrešja v klet. Kdor je hotel leči, je moral iskati svojo posteljo, in ko jo je našel na podstrešju ali v shrambi, je bila vsa razmetana in perilo povajljano. Najhujše pri vsej stvari je pa bilo to, da je neko šestletno dekletce prenašalo zaradi strahov peklenke muke. Dekletce je bilo slabotno in malokrvno, kakor so že nežna dekletca v tej dobi. Ponoči jo je tlačila mōra. Nekega dne se je peljala na saneh v dolino. Spremljal jo je zvesti pes, bernardinec. Komaj sta se za streljaj oddaljila od hiše, je pes obstal in začel neusmiljeno za-

da je edina, ki postane pri skladiščenu belac.

Tako je bilo natisnjeno na slehernem zavitku, tako so pisali časniki, tako so vpili raznašalci letakov. — Uspeh je bil sijajen! Vse se je trgalo za Lingerjevo čokolado. Naročilo je sledilo naročilo. Sloves tvornic se je dvignil. Morali so dozidati v naglici še novo poslopje, da so zmogli naval.

A največji uspeh sta dosegla mlada Lingerjeva hčerka in najmlajši delovodja. Pravijo, da je stari Linger silno ponosen na svojega genialnega zeta.

vijati. Dekletce se ni moglo dvigniti iz sank; zdelo se ji je, da čuti na rami hladno, svinčeno težko roko in čuden glas ji je pošepnil na uho: »Zdaj se pa moramo izseliti.« Začutila je še ledeno mrzel dih in mōra je izginila. Od tistega dne je v pastirski koči vse narobe. Straši! Orožništvo je skušalo ujeti nemirnega duha, toda vse hišne preiskave, vsa zasliševanja dobrih ljudi so bila zaman. Niti orožniki, niti poklicani kriminalisti niso mogli ugotoviti pravega vzroka.

Varnostne oblasti so naposled zaprosile univerzo v Inomostu, naj znanstveniki doženejo, kaj je na stvari. Univerza je določila v komisijo tri znanstvenike, zdravnika, teologa in filozofa. Nedavno je odšla ta komisija v hribe, da »na licu mestac prouči tajinstveno zadevo in potem izda »komunikac.

Doslej še ni znano, ali so učenjaki našli vzrok, nadejamo se pa lahko dolgovozne učene razlage.

## Layton lovi podgane

Quebec, v januarju.

»Good morning,« je pozdravil Dick Layton in prisrčno segel v roko stari mami, ki mu je odprla vrata. »Vem, gospa, da imate vse polno podgan. Jaz, Dick Layton, vas bom te nadleže hitro rešil. Moj strup za podgane deluje sijajno; boste videli!«

Stara gospa se ni mogla izgovarjati, kajti v njeni kleti je kar mrgo-

lelo teh nagnusnih štirinožcev. Z veseljem je spremila Laytona v klet, da natrese svojega strupa. In glej, drugo jutro je ležalo šest stegnjenih podgan za vrati. Layton si je mel roke, stari mami se je pa kar samo smejalo od navdušenja. Kupida je seveda kar cel kilogram strupa in hitela pripovedovati o velike muspehu svojim sosedom.

Layton je imel odsihodob zlate čase. Razprodal je svoj strup hitreje kakor pek svoje sveže žemlje. Toda nikjer več niso našli niti ene zastrupljene podgane. »Da, da, ljudje božji,« je pomirjeval Layton razburjene duhove, »podgane se poskrijejo, ker duhajo smrt...«

Čez nekaj dni je neki farmar opazoval dve podgani, kako sta se z velikim tekom sredi hleva mastili z natresenim »strupom«. Toda nobena ni postalo slabo, nobena se ni pričela zvijati v krčih... Prav veselji sta bili, prav razpojaseno sta se prekopicavali in potem zbežali, ko sta opazili farmarja. To je bilo dobremu možu uganka.

Ko je pa opazil — in opazili so tudi vsi sosede — da se podganja zalega množi od dne do dne, se je mož robato pridušil in odpravil na policijo. Prijavil je Laytona, uničevalca podgan, zaradi goljufije.

Izvedenci so kesneje ugotovili, da je »podganji strup« podganam prava pravcata slaščica, sodišče je pa našega Laytona povabilo na šestmesečno »letovišče«.



**Francoze je spet zadela huda nesreča:** na poletu iz Marseille v Pariz je blizu Neversa tresčilo v snežnem meteu na zemljo še skoraj novo trimotorno letalo »Smaragd« in se razbilo. Oba pilota, radijski telegrafist in vseh sedem potnikov je zgorelo. Med potniki je bil tudi guverner francoske kolonije Indokine. Preiskava je baje dognala, da je bilo letalo iz slabega materiala.

**Avstrijo so pri njenem boju za neodvisnost od hitlerjevske Nemčije složno podprle** Anglija, Francija in Italija. — Obisk italijanskega državnega podtajnika v zunanjem ministristvu Suvicha na Dunaju pretekli teden je stališče dr. Dollfusa še bolj utrdil.

**V Indiji je bil pretekli teden katastrofalen potres.** Več mest je popolnoma porušil, več desetisoč ljudi je ubilo.

**Italijanski parlament je razpuščen.** Nove volitve bodo 25. marca t. l.

**Dnevnik v 13 izvodih je začel izhajati** v Cannesu na francoski rivieri. Imenuje se »Eclaircur de Martinez«, napisan je na pisalni stroj, obsega tri strani pisemske oblike, izdaja, ureja in »tiskac ga pa — slavni francoski pesnik Tristan Bernard sam. Njegovi trije sinovi, sinahe in prijatelji so ga zadnje čase tako oblegali zastran njegovega zdravlja — pesnik se je šel namreč na morje zdraviti — da se je odločil na tak način odpraviti svojo korespondenco, ker bi mu drugače vzela preveč dragocenega časa. Šest izvodov pošilja pesnik svojem v Pariz, ostale pa najbližnjim prijateljem. List ima vsak dan uvodnik o perečih dnevnih vprašanjih, pesnikov program za tisti dan in rubriko »Osebnost vestic«. V njej bereš na primer: »Najlepša hvala Georgetti za njegovo pismo!« — »Veseli me, da se Bertie obrača na boljše!« — »Zakaj je Lucienne tako slabo napisala šolsko nalogo?« — itd. Pravijo, da Tristanovim prijateljem njegov dnevnik mnogo bolj ugaja, kakor katerikoli veliki pariški list.

**Letošnja konferenca Male antante** se je v nedeljo začela v Zagrebu. Predseduje ji jugoslovanski zunanji minister g. Jevtić. Na dnevnem redu so važna in aktualna politična vprašanja.

**Papež Pij X.** bo najbrže proglašen za blaženega.

**Umrl je na Češkem Otokar Ševčík,** sirom sveta znani virtuoz za gosli in glasbeni učitelj. Deloval je več let kot profesor v Salzburgu, na Dunaju, v Harkovem, Bostonu in Newyorku. Napisal je več sto učbenikov, ki jih rabijo na vsem svetu. Doživel je 82 let.

**Zaradi skandala s Stavijskim** se je v francoski poslanski zbornici stoplo in oklofutalo več poslancev. Posledica: dvojboji...

**Morsko pošast** so zdaj za Treci odkrili tudi v vodah okoli otoka Trinidada. Baje je dolga 10 metrov. Menda so jo videli, ko je požrla velikega aligatorja.

**Priporočljivo,** Bavarski industriji predlagajo, naj bi se tistim davkoplačevalcem, ki so leta 1933, točno plačali hišni in zemljiški davek in pridobnino, letos odpisali ti davki za prvo četrtletje.

**Pariški tramvaj** mislijo demontirati in povečati avtobusni park za 500 voz.

**Največje orgle** sveta ima londonska Royal-Albert-Hall. V zadnjih šestih letih so jih popolnoma prenovili, za to so dali 26.000 funtov (dobrih 5 milijonov Din). Orgle tehtajo 175.000 kg in vzeajo 2 tisoč kub. metrov prostora. Mehove gonita dva elektromotorja po 10 in 5 konjskih sil, dva druga motorja po 8 konjskih sil pa gonita kompresorje, ki proizvajajo stisnjen zrak za 10.491 piščali. Za orgle so porabili 80 milj (več ko 120 km) žic. Orjaški instrument bodo posvetili 31. januarja z velikim koncertom.

Ali sem te mar res tako hudo užalil?«

»Hinavec si, lažnivec! Sram te je lahko, še s sobaricami se spuščas! Pravkar mi je pravila, kako imenitno se je s teboj zabavala in kako velik kavalir si. Po predstavi si šel z njo še v bar, nato jo pa spremil domov. Oh, taka sramota!«

»Kaj govoriš? To mora biti zamenjava. Prisežem...«

»Še prisegal boš! Saj si se še s pravim imenom predstavil, govoril o svoji tovarni in jo s svojim avtom — natanko mi ga je popisala — zapeljal domov.«

»Alice, če ti povem, da je to nezmisel. Daj mi vendar, da ti obrazložim. Saj sploh...«

Resk je reklo! Alice je zaprla telefon. René je začel razkačen hoditi po sobi sem in tja. Zdajci se mu je zavnetilo. Seveda, tako je bilo! Njegov šofer se je bil izdal zanj in zlorabil njegovo ime. René je bil od znancev izvedel, da pojde Alice na neki ples. Ker mu do predstave same ni bilo

Bog ve kaj, je bil vstopnico podaril svojem šoferju.

Energično je pozvonil po tajnico. »Napišite odpoved za šoferja. Pri priči ima zapustiti hišo.«

Tajnica se je nemo priklonila in hotela oditi.

»Počakajte, gospodična Renard. — Premislil sem se. Prekličem odpoved. Obdržim vas v službi.«

Vesel nasmeš je zletel tajnici čez obraz, ko ji je René ponudil roko. »Hvala vam. Gledala bom, da boste zmerom z menoj zadovoljni.«

René je nehote dalje podržal njegovo roko, kakor bi bilo potrebno, in pogledal v njene sijoče sinje oči. Kaj je bil res slep? Le kako je mogel tako dolgo gledati v tem dekletu samo kolesce v stroju svojega podjetja? Še zmerom je držal njeno roko, ko ji je prijazno dejal:

»Ali bi vas smel drevi povabiti na večerjo? Če vam je prav, greva lahko nato v gledališče. Snoči sem imel na žalost opravke, pa si nisem utegnil ogledati predstave —«



# Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

## 51. nadaljevanje

»A potem, oče... potem vam moje odpuščanje ni v tolažbo?«

»Kako moreš kaj takega reči?... O, prav imaš, sin... nepremišljeno sem govoril... krivico sem ti delal... Česa si morem še želeli kakor odpuščanje svojega otroka...«

»O, razumem, oče, kaj mislite. Vem, kaj vas boli...«

Horvin je hlastno odkimal.

»Ne tajite, oče... Boli vas, ker ne verujete, da bi vam mogli tudi vsi drugi odpustiti. Ne mislite tako, oče. Mrznja in maščevalnost ne trajata večno. Čas zabriše vse. Prišel bo dan, ko ne bo o vsem ostalo niti toliko sledu kakor o snegu, ki se stopi v pomladnem solncu.«

»Ne sin, to se ne bo nikoli zgodilo.«

»Zgodilo se bo. Prišel bo dan — kdaj, danes še sam ne vem — toda prišel bo prav gotovo, ko se vam bo tudi ta vaša velika želja izpolnila. Sovrašтво bo usehnilo in ostalo bo samo odpuščanje in ljubezen.«

»Tako govoriš, ker si dober... ker me hočeš potolažiti. Pozabljaš, da nisi toliko trpel kakor ona...«

»Žensko srce desetkrat hitreje odpusti kakor moško... Zaupajte, oče, še enkrat vam rečem... verujte v bodočnost.«

Mladi mož je vzel iz prsnega žepa svileno rutico in mehko obrisal očetov obraz. Nekaj časa je bilo tiho v sobi. Horvin je prvi izpregovoril.

»Kaj misliš zdaj storiti?« je obrnil pogovor drugam.

Franc ni takoj odgovoril. Nadalje je Horvinu v obraz. V njegovih očeh je bilo vprašanje.

Kirurg ga je videl. Zaslutil je.

»Ali misliš... ali boš povedal materi?«

»Da, oče... Nikoli nisem imel skrivnosti pred njo...«

»A kaj bo potem?«

Starcu se je pri teh besedah izvil globok vzdih. Ali je Franc vedel, kaj se odigrava v njegovi duši? Ali je čutil očetov strah? Mogoče, zakaj odgovoril je:

»Nič hudega, oče... ne za vas ne zame.«

»Kdo ve!«

»Oče, nekaj mi prikrivate... zakaj mi ne zaupate svojih skrbi?«

»Prav, na odkrito vprašanje bom odkrito odgovoril. Vidiš, sin moj, bojim se, da tvoja mati ne bo tako velikodušna kakor ti. Bojim se, da ti bo dala na izbero: jaz ali ona.«

Franc je dvignil k Horvinu oči. Nem očitke je bil zapisan v njih.

»Oče, krivico ji delate. Zakaj vam ne bi odpustila? Moja mati je plemenita ženska in bo razumela, da ne morem prezirati očeta, ki ni meni samemu ničesar storil. Zakaj vedela bo, da se zato moja ljubezen do nje ne bo nič zmanjšala.«

Toda Horvin ni mogel verjeti. Preveč sreče bi bilo to zanj. In v teh dolgih letih gorja in nesreče je izgubil vsó vero v srečo...

Ko se je Franc vrnil domov, mu je brala z obraza, da se je nekaj zgodilo. Zaskrbelo jo je.

»Kaj novega, sin moj?« je vprašala in mu pogledala v oči,

»Same dobre novice, mamica... nič slabega ti danes ne prinašam.«

»Res?«

»Zakaj mi ne verjameš?... Ali ti mar moje oči kažejo, da lažem!«

»Ne, Franc... Toda sam veš, da te moje oči vselej izpregledajo... Zdaj je mi pravijo, da se je nekaj zgodilo... Izdajajo mi, da te nekaj skrbi...«

»Ne, mama, ravno narobe! Vse današnje novice so vesele!«

Ilona je prodirljivo pogledala svojega sina.

»O, Bog!« jo je izpreletelo. »Da ni Ciril že izpregovoril in vsega izdal? Da nemara Franc že ne ve, da je Horvin njegov oče? Ali ga to navdaja s tolikšnim veseljem?«

A že je mladi mož povzel:

»Vse ti bom povedal, mamica, potem pa sama presodi.«

Oči so se mu zalesketale.

»Stanje gospoda Cirila se je od včeraj zelo popravilo,« je začel Franc.

Bilo je prvič, da je mladi mož govoril o »gospodu« Cirilu. Ilona je osupnila.

»Vse ve!« je pomislila in vztrepetala.

»To so bile prve kirurgove besede ko sem prišel k njemu. Horvin je bil od tistega trenutka, ko je videl, da je bolnik zunaj nevarnosti, kakor prerojen.«

Ves čas ko je govoril, je gledal materi v obraz. Ilona je trepetala. Skušala je brati v sinovih očeh, kaj se je zgodilo. Zakaj njegove besede so ji izdajale, da ji ima povedati še nekaj drugega. Toda Francov obraz ji je to pot ostal neprodirljiv.

»Horvin me je nato odvedel v sobo gospoda Cirila,« je povzel Franc. »Bolnik je noč mirno prespal. Izgovoril je bil že nekaj zmiselnih stavkov, iz katerih se je dalo presoditi, da se mu bo počasi vrnil ves razum in spomin. Pričakovati je bilo, da bo nemara mogel odgovoriti na zadana vprašanja.«

»In?« je komaj slišno dehnila Ilona. Srce ji je razbijalo, kakor bi ji ga hotelo razgnati.

»In Horvin se ni motil... Gospod Ciril je odprl oči in naju pogledal, drugega za drugim. A ne brezizrazno kakor prej! Potem je začel govoriti. Pametno in logično. Spomin se mu je jel vračati... O, počasi sicer, zelo počasi, a vendar!... Kirurg ga je izpraševal.«

Toda glas mladega moža ni bil več prejšnji. Drgetal mu je. Obraz mu je zalila vročica.

»In kaj vama je odgovoril?« je vprašala mati. Njen obraz je bil v nasprotju s sinovim bled ko prt.

»Najprej je zamrmral: 'Kje sem?' Kirurg mu je odgovoril: 'Pri prijatelju, ki skrbi za vas.'«

»In potem?«

»Potem je vprašal: 'Kaj mi je bilo? Kaj se je zgodilo?'«

»Dalje!«

Ilona se je od nestrpnosti komaj premagovala, hotela bi čim prej vse izvedeti, toda Franc je nalašč zavlačeval, boječ se, da ne bi vsa resnica, če bi jo naenkrat izdal, matere preveč pretresla.

»Potem...« Mladi mož je trdno pogledal materi v oči. »Potem je Horvin izrekel besede: 'Železniška nesreča... pri Zidanem mostu... na vožnji iz Zagreba...'«

»Horvin je to rekel?«

Ilona je vrglo pokoncu. Njen obraz je postal prsten. Sin jo je prijel za roke.

»Da, mamica, Horvin je to rekel.«

»In Ciril?«

»Se je takoj spomnil.«

»O, Bog!«

Madžarka je omahnila v naslanjač. V sencih ji je kovalo. Mrzlične misli so ji švigale po glavi. Zakaj je Horvin obudil te spomine? Da prej izve resnice? Da samega sebe pogubi? Ni razumela.

»In potem, mamica, je zdravnik povedal: 'Ranjence so pripeljali s posebnim vlakom v Ljubljano. Na postaji je čakal neki kirurg, vaš prijatelj... Videl je, da vas samo trepanacija lobanje lahko reši. Izvršil je operacijo.' Takrat se je iz ust gospoda Cirila utrgalo neko ime.«

»To ime...?«

»Horvin...«

Ilona se je izvil krik. Glava ji je padla nazaj.

»Mamica!«

Mladi mož je skočil k njej, jo oklenil z rokami in nežno pritisnil k sebi.

»Tak... vse... veš?« je zajecjajala.

»Da, mamica... vse vem.«

»Pa mi oprostíš, da ti nisem izdala cele resnice?«

»Saj je sam nisem maral vedeti!... Toda božja previdnost je hotela drugače.«

»O, moj Bog! O, moj Bog!«

Franc jo je mehko položil nazaj na naslanjač. Potem je pokleknil pred njo in obsul njene mrzle roke z vročimi poljubi.

Ilona se je prva osvestila. Lahno je odtegnila sinu roke in mu trdno pogledala v oči.

»Torej... te je... Horvin spoznal?«

»Da mamica...«

»In potem? Upam, da si se obnašal kakor mož?«

»Storil sem, kar mi je velelo srce.«

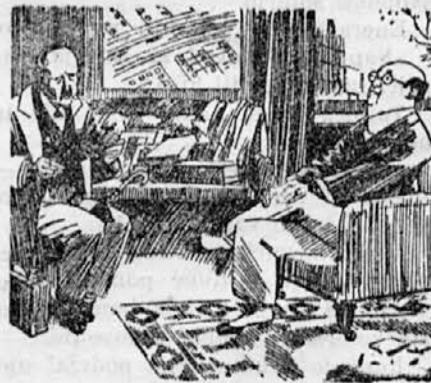
»Franc!...«

»Storil sem, kar sem moral storiti.«

»Torej si predročil temu človeku prepada, ki naju loči od njega?«

»Ni bilo treba mamica... Ta prepada je že sam videl... Sam ga je izmeril v vsej njegovi globini.«

## Roda-Roda in davkarija



Pri znanem humoristu Rodi-Rodi se oglasi davčni uradnik.

»Dobili smo vašo davčno prijavo. Toda hotel bi izvedeti resnico. Koliko ste dejansko zaslužili?«

»Natanko toliko, kolikor sem napisal v prijavi!« odgovori hladno in stvarno Roda-Roda.

»Gospod, ne zbijajte šal!« vzroji uradnik.

Roda-Roda se otožno nasmehne:

»Ko pa od njih vendar živim!«

»In je videl, da ga nič na svetu ne more premostiti?«

»Da mamica... toda jaz nisem teh misli.«

»Otrok!«

»Ne, mamica, nisem... In to sem tudi njemu povedal.«

»Tak si mu odpustil?«

»Odpustil sem, mamica.«

»O, jaz nesrečnica... jaz nesrečnica!« Vsa strta je pobesila glavo. »O, vedela sem, da bo do tega prišlo... Tisti dan sem že slutila, ko si mi v Nici izrekel željo, da bi šel v Pariz. Neki glas mi je rekel, da se bosta tu srečala. In bala sem se... bala, da bo Franc v svoji dobroti... šel k njemu... in mene zapustil... mene, ki sem mu posvetila vse svoje življenje...«

Solze so se ji zalesketale na očeh. Zaihtela je. Toda Franc ni hotel videti materinih solz. Ne, danes ne!

»Mamica, zakaj hočeš biti tako zla? Ti, ki te je drugače sama dobrota? Nisi premislila, kaj si rekla. Saj vendar veš, da te ne bi nikoli zapustil... da bo moja ljubezen do tebe ostala nezmanjšana do smrti... Kaj ne, mamica, da ne dvomiš, da ne moreš dvomiti o njej?«

Prijel jo je za roke in jih obsul s poljubi. Toda Ilona je še zmerom bolešno razglabljala:

»Ta človek je vedel, da mu bo moj sin odpustil... Zato, samo zato je na tak način presekal ta voz.«

Mladi mož je vztrepetal.

»Ne obrekuj ga, mati! Ta človek je nekoč storil zločin, sam ga je priznal, toda verjemi mi, prestal je zanj veliko pokoro.«

»Drugi so prestali še več, pa so bili nedolžni!«

»Da... zato tega zločina tudi ne zagovarjam. Toda od tistih dob so minila leta... leta kesanja in trpljenja. Vse kar je bilo zlega v njem, je čas ugonobil... Dobro zrno je izpodrinilo plevel.«

»Misliš? Ali imaš dokaze?«

Mlada mati se je krčevito upirala mehkejšim čuvstvom, ki so proti njeni volji vstajala v njej od tistega trenutka, ko je izvedela, da je Ciril rešen.

»Samotarsko, vase zaprto življenje tega človeka, ki vsa ta leta ni poznal pokoja ne miru, ki mu je bila edina uteha delo — ali to ni dokaz?«

»Nezadosten.«

»Njegov pristanek, da izvrši nevarno operacijo, ki sem ga prišel prosit zanj — ali to ni dokaz?«

»Obetal si je pač koristi od nje.«

»In poslednji dokaz, ki mu tudi ti ne moreš odreči tehtnosti: da odkrije svojemu sinu, tistemu bitju, ki ga vse v njem žega po njegovi ljubezni in spoštovanju — da mu odkrije svoj zločin! O, mamica, že samo to mora odkupiti še tako velik greh... Človek, ki je zmožen tolikšnega herojstva, je moral obračunati s svojo prošlostjo, tak človek ne more biti v srečo slab.«

Ilona je utihnila. Zakopala si je glavo v roke in srepo zastrmela pred se. Sele po dolgem premolku je izpregovorila:

»Človeku, ki sam zaradi greha drugega ni direktno trpel, je brez dvoma laže odpuščati.«

»Ali mar jaz nisem direktno trpel?«

Ilona ga je začudeno pogledala. Ni razumela.

»Da,« je bolešno odgovoril Franc, »tudi jaz sem trpel... Trpel, da nimam očeta kakor drugi otroci... očeta, ki bi ga ljubil in spoštoval.«

»A kdo je temu kriv? Jaz nemara?« je grenko vzkliknila mati.



# Grof MONTE-CRISTO

Roman  
Napisal Aleksander Dumas

22. nadaljevanje

Giovanni je storil, kakor mu je bilo zapovedano. Franc je vzel plamenico in odšel z Gaetanom v jamo. Prvi mah je spoznal po poležanem vresju prostor, kjer se je prebudil; toda naj je obsvečil s plamenico in obhodil slednjo ped tal in sten, drugega ni odkril kakor okajen kamen — dokaz, da so že drugi pred njim zaman iskali. Vzlic temu ni pustil nobene špranje, ne da bi bil vanjo vteknil svoj lovski nož, nobene vzbokline, ne da bi bil nanjo pritisnil, zanašaje se, da se mu bo vdala pod prsti. Toda vse je bilo zaman in po dveh urah jalovega prizadevanja je odnehal. Gaetano je triumfiral.

Franca ni zdaj nič več zadrževalo na Monte-Cristu; da bi odkril skrivnost jame, je izgubil slednje upanje, in tako se je takoj po zajtrku odpravil na ladjo. Še poslednjič je pogledal po jahti, izgubljajoči se na obzorju, nato je pa dal povelje za odhod. V trenutku ko se je barka zgenila, je jahta izginila, in z njo je ugasnila poslednja prijemljiva resničnost prošle noči: večerja, Simbad, hašiš in marmorni kipi, vse se je v Frančevih mislih zliło v megleno podobo iz sanj.

Barka je jadrjala ves dan in vso noč, in v zori drugega dne tudi otoka Monte-Crista ni bilo nikjer več. Ko je Franc stopil na suho, so doživljaji na skrivnostnem otoku stopili v ozadje, zakaj v Firenci je moral misliti na druge reči. Uredil je svoje opravke, nato pa odpotoval v Rim — ravno prav, zakaj priprave za karneval so bile v polnem teku.

Bila je baš sobota pred začetkom pustnih zabav in po ulicah je vse vrvelo razigranega ljudstva. Moral si je s komolci utirati pot skozi množice, da se je preril do znamenitega Pastrinijevega hotela »London«, kjer si je bil najel sobe; tam ga je že čakal njegov prijatelj Albert Morcerf.

X

## Rimski razbojniki

Drugi dan po prihodu sta hotela naša prijatelja napraviti po večerji majhen izprehod v okolico večnega mesta. Toda gostilničar Pastrini, ki naj bi priskrbel voz, se je izgovarjal na vse mogoče načine in jima resno odsvečeval nevarni nočni izlet. Prijatelja nista razumela, zakaj naj bi bilo nevarno; zato sta tako dolgo siliła v hotelirja, da je prišel z besedo na dan. Dejal je, da se zadnje čase ravno v Kampanji množe roparski napadi in da je postal znani razbojniški poglavar Luigi Vampa s svojo tolpo strah in trepet vse okoliče.

Nejeverna poslušalca sta prosila Pastrinija, naj jima vendar kaj več pove o tem skrivnostnem človeku. Gostilničar se je dal prepričati in je začel pripovedovati: »Luigi Vampa je bil navaden pastirček grofa San-Feliceja med

Palestrino in Gabrijskim jezerom. Doma iz Pampinare je prišel že s petimi leti h grofu v službo. Njegov oče, takisto pastir, je imel majhno čredo in je živel od volne svojih koštrunov in od ovčjega mleka, ki ga je nosil v Rim na trg. Luigi je bil odprte glave in se je igranje naučil branja, pisanja in rezljanja lesenih kipcev.

V bližini Palestrine je pasla ovce tudi neka pastirica, nekaj mlajša od Luigija. Bila je sirota, doma iz Valmontona; ime ji je bilo Tereza. Otroka sta rada posedala skupaj, čebljala o vsem mogočem, se smejala in igrala. Zvečer sta poiskala vsak svoje ovce in šla domov, preden sta se poslovila, sta se pa vselej zmenila za sestanek drugi dan.

Tako so jima minevala leta in otroka sta se naglo razvijala. Luigi je bil svojeglav, vzkipljiv, nepreračunljiv in zbadljiv. Noben deček iz Pampinare, Palestrine ne Valmontona ni imel vpliva nanj in nihče mu ni bil pravi prijatelj. Njegova oblastna narava je sleherno prijateljsko čuvstvo že v kali zadušila. Le Tereza ga je ukrotila z eno samo besedo in z enim samim pogledom.

Pastirica je bila živahno in razposajeno dekle, imela je pa veliko napako: bila je neverjetno ničemurna. Oba piasra, ki ju je Luigi dobil na mesec za svoje pastirjevanje, sta šla vselej za lišp in obleko.

Otroka sta rasla drug poleg drugega in se brez pomislekov vdajala nagibom svojih zgodaj dozorelih narav. Vampa je govoril samo o tem, da bo nekoč še kapitan na veliki ladji ali pa general; Tereza je pa sanjala samo o lepih oblekah in razkošnih palačah.

Nekega dne pove mladi pastir grofovemu oskrbniku, da je zasledil volka, ki se je bil priklatil iz Sabinskih gora in preži na njegove ovce. Oskrbnik mu da puško in tako izpolni dečku skrito željo. Od takrat ni minil dan, ne da bi se Luigi vadil streljanja; kupoval je smodnik in svinec, in kmalu ni bila nobena stvar več varna pred njegovo kroglo.

Nekega večera se res priklati volk iz bližnjega smrečja. Toda ni še napravil deset korakov, ko ga podre Luigijeva krogla. Ves ponosen na svoj prvi uspeh si deček oprta mrtvo zverino na pleča in jo odnese domov. To je njegov že tako velik sloves med vaščani še bolj utrdilo; mladi pastir je od takrat veljal za najspretnjšega, najmočnejšega in najdrznejšega fanta daleč naokoli. Čeprav je bila Tereza eno izmed najzalejših deklet med Sabinci, se ji vendar nihče ni upal niti besedice črhni o ljubezni, saj so vsi vedeli, da jo Vampa ljubi.

Ko je bilo Terezi šestnajst, Luigiju pa sedemnajst let, so začeli govoriti o neki roparski tolpi, ki se je zbirala v Lepinskih gorah. Razbojništvo je v okolici večnega

mesta že od nekaj cvetelo in ga nikoli niso mogli popolnoma izirebiti. Takrat je zbral okoli sebe takšno roparsko tolpo neki Cucumetto. Skoraj ni minil dan, ne da bi bili v Palestrini, Frascati ali Pampinari pogrešili tega ali onega mladeniča; pozneje so vselej izvedeli, da se je priključil Cucumetovim ljudem. Tako ni dolgo trajalo, ko je postal Cucumetto središče vseh pogovorov; pripovedovali so o njem, da je drzen ko sam vrag, zraven pa okruten ko zver. Nekega dne je ugrabil hčer zemljemerca iz Frosinona. Po razbojniških običajih pripada vsako dekle najprej fistemu, ki jo je ugrabil, potem pa ostali vadjajo zanj, dokler se je vsa tolpa do siteda ne naužije. Če ima nesrečnica bogata starša, jima pošljejo sla, da mu izplačata odkupnino; zanj jamči jetnica s svojo glavo. Gorje nesrečni žrtvi, če se sel vrne brez odkupnine!

Nu, to dekle je imelo med Cucumetovimi ljudmi svojega dragega; ime mu je bilo Carlini. Ko ga nesrečnica zagleda, izfegne roke proti njemu, misleč, da je rešena; toda ubogemu Carliniju se skrči srce ob pogledu nanjo, zakaj le predobro je vedel, kaj jo čaka.

Ker je pa bil mladi razbojnik Cucumetto ljubljeneč in je že tri leta hodil z njim ter mu pri neki priliki celo rešil življenje, je upal, da bo imel Cucumetto z deklico usmiljenje. Prosil ga je torej, naj napravi zaradi njega izjemo in naj Riti prizanese — če že ne iz drugih razlogov, vsaj glede na to, da je njen oče bogat in da bo prav gotovo plačal odkupnino. Cucumetto se da na videz prepričati in Carlini stopi ves vesel k deklici in ji pove, da bo rešena, samo pismo naj napiše svojemu očetu in naj ga prosi tri sto piastrov odkupnine. Rok so določili na drugo jutro ob devetih zjutraj.

Ko je bilo pismo napisano, ga Carlini vzame in steče iskat sla. Na poli sreča nekega mladega pastirja, ko je ravno zapiral svojo čredo v stajo. Vzel je pismo in obljubil, da bo čez uro že v Frosinonu. Carlini se ves srečen vrne, da pove svoji ljubljenci veselo novico. Svoje tovariše najde na jasi sredi gozda, ko so se ravno mastili z obilno večerjo, toda Cucumetta in Rito zaman išče med njimi.

Vpraša jih, kam sta šla, razbojniki se pa namestu odgovora sirovo zagrohota. Mrzel pot stopi Carliniju na čelo in strah ga stisne za srce. Poln črnih slutenj vpraša še enkrat. Tedaj natoči eden izmed razbojnikov kozarec, mu ga ponudi in pravi: »Na zdravje vrlega Cucumetta in lepe Rite!«

Tisti trenutek se Carliniju zazdi, kakor bi bil slišal ženski krik. Na mah mu je vse jasno. Vzame kozarec in ga trešči napitniku v obraz, nato se pa obrne in steče v smer, od koder je prišel glas. Po kakih sto korakih uzre za nekim grmom Rito brez zavesti v Cucumetovem naročju. Ko poglavar zagleda Carlinija, vsane in v rokah se mu zasvetita dva revolverja. Razbojnika se spogledata; na Cucumetovih ustnicah je igral ciničen usmev utešene sle, Carlini je bil pa bled ko mrlič.

Ali imate  
lepe, bele  
zobe?



Oni so najlepši  
naravni nakit.

Naj Chlorodont skrbi za lepoto  
in zdravje Vaših zob. Če se  
zjutraj in zvečer uporabljata

**zobna pasta  
Chlorodont**

postanejo zobje sijajno beli in  
zobni emalji se ne pokvari.

Mala tuba Din. 8.-  
Velika tuba Din. 13.-



Že se je zdelo, da bo prišlo do boja na življenje in smrt, takrat pa napetost na Carlinijevem obrazu popusti in njegova roka, ki je bila že objela držaj pištole, omahne brez moči.

»Nu, izpregovori prvi Cucumetto, ali si svojo nalogo opravil?«

»Da, poglavar,« odgovori Carlini. »Jutri zjutraj ob devetih bo Riti oče z denarjem pri nas.«

»Imenitno! Med tem bomo pa preživeli veselo noč. Dekle je res greha vredno in priznati ti moram, da nimaš slabega okusa. Ker pa ne maram biti sebičnež, se zdaj vrniva k tovarišem, da bomo žrebali, kdo naj pride prvi za menoj na vrsto.«

»Torej jo res misliš vsem dati?« vpraša Carlini.

»Zakaj naj bi pri njej delal izjemo?«

»Mislil sem, ker sem prosil...«

»Ali hočeš biti več od drugih?«

»Prav imaš,« odgovori na videz mirno Carlini.

»Ne boj se — prej ali slej prideš tudi ti na vrsto.«

Carlini krčevito stisne zobe.

»Pojdiva torej!« ga pozove Cucumetto.

»Tako pridem.«

Cucumetto je šel, a Carlinija ni pustil iz oči, boječ se, da ga ne bi od zadaj ustrelil. Toda mladi razbojnik ni z ničimer pokazal, da bi imel kakšne sovražne namene proti poglavarju. Prekrižal je bil roke in nepremično stal pred še zmeraj nezavesno Rito. Cucumetto je že mislil, da jo bo vzel v naročje in zbežal z njo. Pa naj jo — sam je od deklice že imel, kar je hotel, do odkupnine mu pa tudi ni bilo, saj ne bi na vsakogar prida prišlo. Zatorej je malomarno stopal proti tovarišem, ne meneč se več za Carlinija. Toliko bolj se začudi, ko pride Carlini komaj par korakov za njim.

»Žrebajmo!« zavpijejo razbojniki, ko zagledajo poglavarja.

In res napišejo vsa imena, tudi Carlinijevo, in jih vržejo v klobuk, najmlajši med njimi pa seže z roko vanj in potegne enega izmed lističev. Na njem je bilo ime Diavolaccio. Bil je tisti, ki mu je bil Carlini malo prej vrgel kozarec v glavo, ko je napil poglavarju. Izžrebani razbojnik se škodoželjno zagrohota.

Vsi so mislili, da bo Carlini zbesnel. Toda v splošno osuplost vzame kozarec in reče z docela obvladanim glasom: »Na tvoje



zdravje, Diavolaccio! ter ga na dušek izpije. Potem prisede k ognju in je in pije, kakor da se ne bi bilo nič zgodilo. Diavolaccio odide.

Razbojniki so strme gledali Carlinija; niso si znali predstavljati, da bi mogel biti človek tako neobčutljiv. Takrat pa zaslišijo težke korake. Obrnejo se in zagledajo Diavolaccia, ki je prihajal z Rito v naročju; glava ji je visela vznak, njeni dolgi lasje so pa opletali po fleh. Ko se je razbojnik ustavil pri ognju, šele opazijo mrliško bledico na njegovem in dekličinem obrazu. Vsi začudeni in vznemirjeni vstanejo, le Carlini je sedel in nadaljeval večerjo, kakor bi mu vsega tega ne bilo nič mar. Diavolaccio položi Rito poglavarju pred noge.

Šele zdaj so videli, da tiči v levi strani Ritinih prs do ročaja zasajeno bodalo. Vseh oči zlete k Carliniju: nožnica za njegovim pasom je bila prazna.

Naj bodo razbojniki še tako pokvarjeni, odločnost in pogum bosta pri njih zmeraj v časteh. Čeprav ne bi bil nihče izmed njih zmožen napraviti, kar je Carlini napravil, so vendar njegovo dejanje vsi razumeli in mu na tistem svoje priznali.

Tudi Carlini je vstal. Stopil k truplu in si segel z roko za pas, kjer mu je tičala pištola. 'Ali je še kateri med vami, ki bi mi hotel jemati pravico do te ženske?' 'Ne,' odgovori poglavar, 'tvoja je!'

Tedaj jo Carlini vzame v naročje in odide z njo.

Ob znožju starega hrasta ga drugo jutro najde Ritin oče, ko je prihitel z odkupnino.

'Nesrečnež!' krikuje starec, 'kaj si storil?'

Z grozo je uprl oči v svojo hčerko, ki je blede in nepremična, s krvavim nožem v prsih ležala na fleh.

'Cucumetto je onečastil tvojo hčerko,' odgovori razbojnik, 'in ker sem jo ljubil, sem jo ubil, da je še drugi za njim ne oskrunijo.'

Starec ni rekel besedice, le prebledel je ko smrt.

'Maščuj jo, če nisem prav ravnal,' reče še Carlini.

S temi besedami izdere bodalo iz dekličinih grudi, ga stisne stercu v roko in si razgali prsi.

'Prav si storil,' odgovori z zamolklim glasom starec. 'Objemi me, moj sin!'

Carlini se ihte vrže očetu svoje drage v objem. Bile so prve solze v njegovem življenju.

Potem sta deklico pokopala in Carlini je na njenem grobu prisegel krvavo maščevanje; toda prisege ni mogel izpolniti, zakaj že dva dni nato je padel v boju s karabinierji. Njegovim tovarišem le to ni hotelo v glavo, da je dobil kroglo v hrbet, čeprav ni bežal. Toda nihče se ni več čudil, ko je eden izmed razbojnikov omenil svojim tovarišem, da je takrat stal Cucumetto komaj deset korakov za Carlinijem...

O tem razbojniškem poglavarju so pripovedovali še najmanj tucat nič manj strašnih istorij; zato pa od Fondija do Perugia ni bilo človeka, ki ne bi bil vztrepetal, samo da je slišal Cucumettovo ime.

Tudi Luigi in Tereza sta dostikrat govorila o krvoločnem raz-

## V 24 URAH

barva, pisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

**tovarna JOS. REICH  
LJUBLJANA**

bojniku. Deklico je bilo strah, toda Vampa jo je vselej znal pomiriti; neskrbno se je zasmeljal in potolkel po kopitu svoje puške. Če je tudi to ni docela potolažilo, ji je pokazal vrano, sedečo sto korakov daleč na suhi veji, prislonil puško k licu, pomeril in sprožil: vrana je padla mrtva na tla.

Tako jima je tekel čas. Dogovorila sta se, da se bosta poročila, ko bo Vampi dvajset, Terezi pa devetnajst let. Ker sta bila oba sirota, sta morala samo svoja gospodarja prositi dovoljenja. Dobila sta ga.

Ko sta nekega dne kakor po navadi spet govorila o načrtih za bodočnost, zaslišita zdajci streljanje. Nekaj trenutkov nato se prikaže iz bližnjega gozda neki mož, steče proti njima in ves zasopel krikuje: 'Preganjajo me! Ali me lahko kam skrijeta?'

Mlada človeka sta fisti mah vedela, da je begunec razbojnik; toda med rimskimi kmeti in razbojniki vladajo neke prirojene simpatije. Luigi steče brez besede čez polje, odvali ležečo skalo, ki je zapirala vhod v skrivno podzemeljsko jamo, in pozove begunca, naj se splazi vanjo. Nato zavali skalo nazaj in se vrne k Terezi. Skoraj isti trenutek se iz gozda prikažejo štirje karabinierji na konjih; ko zagledajo mlada človeka, vzpodbodejo živali in v skoku prijezdijo k njima. Toda Luigi in Tereza jim na njihovo vprašanje odgovorita, da nista nikogar videla.

'Nerodna reč,' zagodrnja brigadir, 'zakaj mož, ki ga iščemo, je poglavar razbojnikov.'

'Cucumetto?' vzklikneta nehote Luigi in Tereza.

'Da,' prikima brigadir. 'Na njegovo glavo je razpisana nagrada fisoč rimskih srebrnikov, in pol tega bi bilo vajino, če nam ga pomagata dobiti v roke.'

Fant in dekle se spogledata. Brigadirja je za trenutek obšla nada. Pet sto rimskih srebrnikov je celo premoženje za sirota, ki se pripravljata na poroko.

'Škoda,' odgovori Vampa, 'nič ga nisva videla.'

Karabinierji preiščejo okolico z vseh strani, a zaman. Potem se razkrope. Ko jih že zdavnaj ni bilo nikjer več, odvali Vampa kamen in pomaga Cucumetto iz jame.

Razbojnik je moral slišati konjski topot in ugeniti, da so se karabinierji ustavili pri mladi dvojici. Iz žepa potegne mošnjo polno zlata in jima jo ponudi za plačilo, da ga nista izdala. Vampa se ponosno vzravna, Terezi se pa pohlepno zasvetijo oči ob misli, kaj vse bi si lahko kupila za ta denar.

Cucumetto njen poželjivi pogled ni ušel. V hipu je v Terezi

izpregledal vredno hčer Eve. Galantno se prikloni, pozdravi in gre.

Minilo je več dni, ne da bi bil kdo Cucumetto videl ali slišal o njem. Približal se je karneval. Grof San Felice je priredil ples in povabil nanj vse rimske odličnike. Tereza bi bila na moč rada videla ta ples. Zato prosi Luigi oskrbnika, da bi smel s svojo izvoljenko prisostvovati maskaradi med ostalo služinčadjo. Oskrbnik mu dovoli.

Veselico je priredil grof v prvi vrsti zaradi svoje hčerke Karmele, ki jo je ljubil nad vse na svetu, Karmela je bila nekako Terezinih let, toda po lepoti jo je mlada pastirica še prekašala. Na plesni večer obleče Tereza svoja najlepša oblačila in si nadene najdragocenejši stekleni lišp. Kakor ji je bilo dovoljeno, se nato pomeša z Luigijem med opazujočo služinčad.

Veselica je bila razkošna, da nikoli tega. Vsa graščina je bila v lučeh, pa tudi na drevesih v vrtu so viseli barvasti lampioni. Razigrani gostje so se kmalu vsuli iz dvoran na terase, od onod pa v drevorede. Na slehernem križpotju je sviral orkester, na vsakem vogalu so točili vina in ponujali okrepčila. Gostje so rajali in plesali, da je bilo veselje.

Karmela je bila oblečena v sonninsko kmetico. Na glavi je imela avbo, posejano z biseri, lasnice v njenih laseh so bile iz zlata in demantov, njen pas je bil iz turške svile, jopič iz najfinejšega kašmirja, predpasnik iz indijskega muselina, za gumbe na živofcu so ji pa služili dragulji. Njeni dve tovarišici na plesu sta nastopali kot kmetici iz Neftuna in Riccie. Za družbo so jim bili štirje mladeniči iz najodličnejših rimskih rodbin; sukali so se okoli njih in jim dvorili z neprisiljenostjo, ki je ne najdeš v nobeni drugi deželi na svetu. Tudi oni so bili v kmetških nošah.

Karmeli se zahoče četvorke, toda manjkala jim je četrta kostumska plesalka. Mlada grofica pogleda naokoli: nobena povabljenka ni bila v taki noši, da bi se skladala z njeno in s kostumoma njenih dveh soplesalk. Tedaj ji grof San Felice pokaže med služinčadjo Terezo.

'Ali dovolite, oče?' ga prosi Karmela.

'Zakaj ne!' se zasmije grof. 'Saj smo na karnevalu!'

Karmela se obrne k enemu izmed kavalirjev, mu pokaže Terezo in mu nekaj zašepeta na uho. Mladi mož stopi k pastirici in jo povabi v grofičino četvorko.

Terezi je vsa kri šinila v glavo. Z očmi je vprašala Luigija. Ni ji mogel od. n. Počasi je izpustila njeno roko, in Tereza je trepečoč od nepričakovane sreče krenila z elegantskim kavalirjem v aristokratsko četvorko. Ničemurna kakor je bila, so ji fine vezenine, lesk kašmirja in ogenj demantov in rubinov kar vid jemali. V Luigijevem srcu je pa takrat vstalo dotlej neznano čuvstvo: bolešno ga je izpreletelo in ga zbudilo v srce. Niti za trenutek ni izpustil Tereze ne njenega kavalirja iz oči.

## HUMOR

### Iz otroških ust

'Očka, ali je res, da je Clemenceau rešil Francijo?' vpraša osemletni Pepček.

'Seveda je res!'

'Tako kajne, kakor devica Orleanska?'

'Da, tako nekako,' odgovori oče.

'Zakaj ga pa potem niso sezgali?' vpraša začudeno otrok.

### Točno

Prijazen starejši gospod vpraša mali deklici: 'Vedve sta gotovo dvojčki?'

'Ne,' odgovorita deklici.

'Koliko let imaš?'

'Sedem.'

'In ti?'

'Tudi sedem.'

'Nu, potem pa morata biti dvojčki!'

'O, ne,' dobi gospod odgovor, 'medve sva samo ostanek trojčkov.'

### 'Za 80 letne vstop prost!'

Lastnik nekega kina, Škot, je moral po poslih v London. Tam je videl pred nekim kinom desko z gornjim napisom. Misel se mu je zdela imenitna, zato je sklenil, da bo tudi sam poskusil na ta način privabiti občinstvo. Ko je prišel domov, je dal nabiti na vrata svojega kina z velikimi črkami tale napis:

Za 80 letne vstop prost, če pridejo v spremstvu svojih staršev.

### Kratko pa jedrnato

Gospod Kundič je silno redkih besed in zahteva jedrnatost tudi pri svojih nameščencih. Zjutraj veli: 'Zajtrkl! pa mu pri priči prineso kavo, jutranjike, pošto, obleko, plašč in klobuk.'

Nekega dne reče kratko: 'Bolant! Sluga izgine.'

'Kje si bil tako dolgo?' ga vpraša gospod Kundič, ko se je naposled prikaže.

'Naročil sem zdravnika, šel po zdravila, kupil grob, naročil krsto, izbral vence in oddal osmrtnico...'

### Nesreča nikoli ne pride sama

Neki moj prijatelj, pripoveduje Bernard Shaw, je imel škotskega slugo, Johna po imenu.

Ko se je nekega dne vrnil z dolgega potovanja, ga je John sprejel na postaji.

'Kaj je novega doma, John?' ga vpraša moj prijatelj.

'Nič posebnega, gospod,' odgovori John. 'Pač... vaš pes je poginil.'

'Ubogi Tommy! Kaj se mu je pa zgodilo?'

'Zadušil se je, gospod.'

'Zadušil?'

'Da, ker se je pesjak vnel.'

'Pesjak se je vnel? Kako se je moglo to zgoditi?'

'Če je pa hiša pogorela!'

'Moja hiša je pogorela?! Človek božji, ali si znorel?'

'Nisem, gospod... Vnela se je... čakajte, kdaj je že bilo... Aha, tisto noč, ko je vaša gospa zbežala z vašim prijateljem, gospodom majorjem... Drugače pa ni bilo nič novega, gospod.'

### Najnovejša škotska

'Šofer, koliko stane natanko po tarifi, če naju peljete na postajo?'

'Dva šilinga.'

'Vidiš, žena, koliko prihraniva, ko greva peš!'



# Križ s posli v Hollywoodu

Teško preizkušene gospodinje vseh dežel in stanov tarnajo že stoletja in stoletja in trdijo, da je sama sreča z nebes, če dobe in obdrže dobre hišne posle. V Hollywoodu, pravijo, je to prav posebna težava. Najbrže bo res. Tamkaj je več ko povsod drugod lepote in ničemurnosti, več čenč in opravljanja, intrig in še vseh drugih mogočih in nemogočih reči. Naloge hišnih poslov so v Hollywoodu vse drugačne kakor kjerkoli na svetu. Razen služkinj, sobaric, vrtnarjev, slug in sličnih domačih duhov, imajo še posebne posle — osebne stražnike, sluge-tajnike itd.

Marlena Dietrich si je poleg svojih poslov, ki jih je privedla iz Nemčije s seboj, omislila še osebno stražo v osebi velikanskega molčičnega Irca, ki je nekoč stražil lorda Kitchenerja. Niti za hip se ne gane iz bližine Marlenine hčerke Heide. Kdor pozna ameriške prilike — pa saj jih slehernik pozna od tistih dob, ko so Lindberghu ugrabili otroka — ve, da ta stražnik ni muha razvajene filmske zvezde, temveč življenjska potreba.

Mae West, filmska zvezda, ki nori zanjo ves svet, ima najeto črno »lady«... veste zakaj? Za to, da se o pravem času zasmeje, kajti dobra volja je menda vsem Hollywoodcem in Hollywoodkam najpotrebnejša stvar, ki je ne moreš nikoli preplačati. Ta dobra črnka Libby prav gotovo ni poceni, ker je bila nekoč, še preden je filmala »Zapadno karijero«, menda najslavitejša igralka med črnkami.

Miriam Hopkins nima prav nobene »posebnega« posla. Čudno, ta trmoglavka ima skrajno miren in skromen dom.

Gary Cooper, ki je osvojil s svojo moškostjo že toliko milijonov ženskih src in je ostal kljub vsemu samec, ne mara v svoji hiši niti enega posla ženskega spola. Vsi morajo bi-

ti zjamčeno moški. Misli si, da moški sami vedo, kaj je njihova dolžnost, zato se sploh ne zmeni za razne malenkosti. Prav zaradi tega pa doživi časih kakšno presenečenje, ki ga prisili, da napravi red. Nedavno

pa če bi bil sam predsednik republike, se ne bi od njega drugače poslovil. Dejal je, da je demokrat.

Cooper je imel velik križ, preden je trmastemu fantu, ki ne zna dobro angleški, dopovedal, da pomeni



Paramountova zvezda Tallulah Bankhead

je slišal, da je njegov mehikanski komornik zaključil telefonski pogovor z vzklikom: »Shut up!« Ko ga je Gary Cooper trdo zagrabil, mu je dobri Martino priznal, da je to njegov običajni pozdrav ob sklepu pogovora. Vsakomur tako pravi, če je to dama ali generalni ravnatelj, ali

»shut-up« prav toliko kakor »Molči, gobec!«

Doroteja Wieckova ima take posle, ki v vsakem oziru ustrezajo ameriškim zahtevam: črno zakonsko dvojico. Menda ni Američanke, ki bi na vprašanje: »kakšni posli so vam najljubši?« odgovorila drugače ka-

kor »Črna zakonca!« Stvar ima svoj prav. Kajti česar on noče, napravi ona in česar ona ne more, mora on. Nebeško se spolnijueta in zdita se to, čemur mi pravimo »dobra služkinja z dežele«, samo to je nerodno, da ima to bitje dva želodca in govori nemogoče narečje, ki ga sam vrag razumi.

## „Plen“ Ufine ekspedicije v Jugoslaviji

Ekspedicija Ufinega kulturnega oddelka, ki je pod vodstvom dr. Ulricha K. T. Schulza filmala od aprila do septembra lanskega leta zanimivosti jugoslovanskih dežel, je prinesla s seboj v Nemčijo 15.000 metrov filma z zvočnimi posnetki vred.

Dr. Ulrich Schulz pregleduje v družbi svojih operaterjev Stanka in Mahle vso to obsežno tvarino.

Sestavili bodo 8 zanimivih kulturnih zvočnih filmov. V petih bodo prikazani naši ljudje in naša zemlja v besedah in v slikah, šege in navade Dalmatincev, Bosancev, Hercegovcev in makedonskih muslimanov, trije pa bodo edinstvena podoba življenja balkanskih pokrajin.

## Če še ne veš

Poledenele šipe očistiš s slano vodo. Omoči gobo v slani vodi in drgni nalahko po šipi, pa bo kmalu prozorna in čista.

Limone ostanejo sveže, če jih položimo v žaganje. V zabojčkih med žaganjem jih ohranimo več mesecev sveže in sočne.

Zaradi orosenih šip se jeze trgovci in gospodinje. Če pa postaviš med okni posodici iz porcelana ali stekla, napolnjeni s klorovim kalijem, ki ga menjavaš vsak tretji dan, ostanejo stekla zmerom suha in svetla.

Sveže madeže od laka lahko zdrgneš s špiritom ali petrolejem. Zajedeni stari madeži se morajo postrgati. Toda strgajte previdno, da ne poškodujete podlage.

## Kompleti za dekleta

Kompleti naj bodo praktični, raznošiki in čedni hkratu. Našim dekletom je zlasti važno, da so oblačila čim preprostejša. Komplet naj bo dopolnilno oblačilo k različnim oblekam. Nikakor ni potrebno, da je obleka v barvi in blagu enaka kompletu. V celoti se pač mora skadati z njim. Najprimernejše je, če izberemo nevtralne barve: rjavo, modro, temnozeleno, rdeče in sivo. Črnega blaga po navadi ne uporabljamo za oblačila deklet. Plašč je pogosto urezan na sportni način. Ogniti se je treba sleherni našušmarjenosti, pa tudi rokavi in ramenski deli naj ne bodo krojeni na Bog ve kako kompliciran način, kajti tak plašč je treba obleči za premnoge, če ne za vse prilike.

Naša lika kaže plašč iz debelega, svetlosivega flanša v sportnem kroju in obleko iz svetlo rjavo in rdeče črtastega volnenega blaga. Plašč je obrobljen z rjavimi našitki. Vzdolž vse obleke je guba, rokavi so urezani tako, da se zde raglanski. Prav čedno se poda ohlapni mehki ovrtnik, ki je ob strani spet z gumbi. Rokavi se proti zapestju močno razširijo.

Prav mehak in prikupen je plašč iz zelenega sukna z vstavljenimi deli



na ramah. Plašč se zapenja na en sam gumb. Izrez je obrobljen z ozkim kožuhovinastim pramenom, ki se na

notranji strani pripne na gumbe. — Obleka je zeleno črna, nad boki nekoliko nabrana, pentlja je pa iz ze-

lene svile. Ramena so slična plaščevim. Krilo ima dve položeni gubi na sprednjem delu, da ni preozko.



# Meščanska kuhinja

*Obedi in večerje za ves teden*

## Sobota

Fridati v juhi, govedina z ohrovtom, sirovi cmoki. Za večerjo ledvice in slan krompir.

## Nedelja

Kurja juha, paprične piške z makaroni, snežne kepe s šodojem. Za večerjo mrzli narezek s sirom, čaj.

## Ponedeljek

Zdrobovi žličniki v juhi, govedina z jabolčnim hrenom, narastek iz rezancev. Za večerjo pečenice s kislim zeljem in krompirjem.

## Torek

Vipavska juha, svinjski zrezek s krompirjevo kašo, endivija in limonov narastek. Za večerjo rižota z gnatjo.

## Sreda

Masleni buncelji v juhi, govedina, omaka iz suhih gob, pražen krompir in palačinke. Za večerjo goveji golaž z vodnimi plitki.

## Četrtek

Zelenjavna juha, znojmska bržola z rižem in kumaricami, kompot. Za večerjo potvorjena pašteta.

## Petek

Krompirjeva juha, kuhana morska riba, pečena zelena, maslen jabolčni kuh. Za večerjo možgani z jajcem.

**Potvorjena pašteta.** Okrogle žemljice prerežeš čez pol in izdolbeš sredico. Notranjost namažeš z omehčanim sirovim maslom in jo napolniš do tri četrtine s sesekljanim prekajenim mesom. Na vsak kolaček streš po eno jajce, a previdno, da se ne razlije. Na to natreseš soli in nekoliko sesekljanega prekajenega mesa, položiš nanj košček sirovega masla in pečeš kruhke v pečnici, dokler se beljak ne strdi, a rumenjaki mora ostati še zmerom mehki. Ko so kruhke spečeni, jih potreseš s fino sesekljanim drobnjakom in peteršiljem. Serviraš vroče.

Pečena zelena. Lepo, trdo in očiščeno čebulico z zelene zreži v zmerno debele ploščice, posoli jih in jih

omoči v gostem testu za praženece ter jih peči v olju ali masti, dokler ne porumene. Testo za praženece napraviš tako: 7 dkg moke in rumenjaki nekoliko osoliš, priliješ primerno količino mleka in zmešaš v gosto testo.

Snežne kepe s šodojem. Pol litra belega vina, ki si mu dodala 14 dkg sladkorja v koščkih (nekoliko koščkov drgni ob pomarančni lupini) skuhaš. Iz štirih prav svežih beljakov

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici

**A. Presker**

Sv. Petra cesta 14

napravi trd sneg, dodaj pa nekaj vanilije in sladkorja po okusu. Z žlico zajemaj trdi sneg in ga polagaj v vrelo vino. Ko obrneš poslednjo kepo v vinu, vzemi že prvo ven in jo položi na krožnik.

Pokuhano vino (1 četrt litra ga bo) ohladi, vmešaj vanj 4 rumenjake in nekaj drobne moke, ter mešaj tako dolgo, da nastane gost šodo. Z njim poliješ pripravljene snežne kepe in potreseš s fino stolčnim sladkorjem, ki ga z žarečo plosko zajemalko žgeš. Kepe serviraš tople.

DNEVNO SVEŽE PRAŽENA

MOTOH KAVA



LJUBLJANA

VOVNIKOV TRG ST. 5.

# ZNIŽANE CENE ČEVLJEM za sneg in ples od 19. januarja



~~42.-~~  
**39.-**

Vrsta 7125-17

Kadar ste doma, kadar delate v kuhinji in hodite iz sobe v sobo, nosite te mikado copate. Otroške Din 25.-, moške Din 39.-.



~~52.-~~  
**49.-**

Vrsta 7155-18

Pred prehladom doma Vas najbolj obvarujejo te tople visoke copate. Moške Din 59.-, ženske Din 49.-, otroške Din 39.-.



~~52.-~~  
**49.-**

Vrsta 9875-10

Za ples in zabavo ti lahki čevlji iz žameta, kombinirani z lakom.



~~52.-~~  
**49.-**

Vrsta 9815-54

Elegantni čevlji iz žameta, kombinirani z usnjem, ne smejo manjkati v garderobi nobene dame.



~~72.-~~  
**69.-**

Vrsta 1885-05

Za delo v hladnih prostorih nenadomestljivi. Izdelani iz tople volnene klobučevine z nepremočljivim podplatom iz gumija. Moški prej Din 99.-, sedaj Din 89.-.



~~82.-~~  
**69.-**

Vrsta 1885-05

Okusni polvisoki škorenjčki s toplo podlogo in patentiranim zapiranjem.

# ZA VSAKO DAMO

kvalitetna polepšavajoča sredstva

<b>PORENAL KREMA</b> suha za podnevi in mastna za ponoči, stalno polepšavata in pomlajata	<b>18.-</b>	<b>JE FAIS BLANC</b> krema iz limonovega soka, ki neguje in polepša roke	<b>10.-</b>
<b>PORENAL MILO</b> blago dišeče milo za nego obraza in rok	<b>12.-</b>	<b>LANOLIN KREME</b> za masažo in pomlajevanje telesa, ker naredi kožo elastično	<b>12.-</b>
<b>PORENAL PUDER</b> fin, popolnoma neškodljiv, diskretno parfumiran, 12 barv	<b>24.-</b>	<b>ORO BARVA ZA LASE</b> v vseh nijansah, dovršeno in trajno barva las	<b>30.-</b>
<b>POREMILK</b> biološko mleko za čiščenje obraza in odstranjevanje velikih znojnic	<b>32.-</b>	<b>VODA IZ KOPRIV</b> staro in preizkušeno domače sredstvo proti izpadanju las in vrhulaja	<b>30.-</b>
<b>KAMPHORMILK</b> kafrov eliksir, ki takoj odstrani mozolčke in ogree	<b>30.-</b>	<b>FLORIA ROUGE</b> najfinije francosko rdečilo za obraz v 12 krasnih nijansah	<b>14.-</b>
<b>PASTA MAJALIS</b> dovršeno umije in neguje občutljivo kožo, ki ne prenese mila	<b>15.-</b>	<b>ROUGE ZA USTNICE</b> Bonbon Rose v 4 barvah Rouge De la Vie v 4 barvah	<b>8.-</b> <b>15.-</b>
<b>MILCH KREMA</b> odstrani hitro in stalno solnčne poge, in madeže z obraza	<b>15.-</b>	<b>EAU DE LAHORE</b> Eliksir za masažo in krepitev ženskih prsi	<b>40.-</b>

**DOBI SE POVSOD**

Glavno skladišče:

**NOBILIOR parfumerija, ZAGREB.**  
Ilica 34 — Jelačičev trg 15



~~92.-~~  
**89.-**

Vrsta 4055

Udobni in elegantni čevlji iz toplega sukna, okrašeni z robom iz krimera. Za občutljive noge v zimski dobi nenadomestljivi.



~~149.-~~  
**129.-**

Elegantni čevlji iz telečjega boksa, zgornji del kombiniran s toplo klobučevino. Zaradi elegancije nazvani diplomatski.

Pridite v naše prodajalnice. Izkoristite to priložnost sedaj, ko potrebujete največ čevljev tudi za ples in proti slabemu vremenu.

**SLUŽIMO JAVNOSTI, NE ŠPEKULIRAMO**

# Rato